

Erdélyiséggel együtt születtem 1935-ben, Kolozsvárott. A Farkas utcában laktunk, a késő barokk, boltíves-gyönyörű „tanári” házak egyikében – lévén Apám akkor a szemközti református kollégium magyar–latin szakos tanára. Életem első hat évét éltem meg ott – a hársfák árnyékában, a hatalmas, zömök testű gótikus templom szomszédságában, s a Bethlenbástya közelében. '41-ben Nagyváradra költöztünk, '44 kora őszen pedig Budapestre menekültünk. Immáron tehát 45 éve lakom Budapesten, amelyet nagyon szeretek s építek, alakítok is néhány évtizede.

S mégis, 45 év után is, erdélyinek érzem s vallom magam, kilencévesen eljövén onnan, a „Királybágon túl” hagytam a Hazámat, az Otthonomat.

'56 óta rendszeresen hazajárok, hiszen rokonságom fele – testvérem, nagynéném, unokatestvércim – maradtak s élnek ott. Rajtuk, szeretteimen kívül Kolozsvár s négy falu emléke – és jelene – húz oda vissza, Váralmásé, Sztánáé, Középlaké és Magyarbikalé, mindegyik Kalotaszeg része. Váralmás maga a gyermekkorom: esperes nagyapám parókiája – a cintérem, s a kert óriási gesztenyefái, a Ropó-hegy sötét fenyvese, a titokzatos vár, a kert végében folydogáló kicsi patak, és a lomha és félelmetes fekete bivalyok húzta szénásszekerek s a csordák esti hazajövetele. Sztána és Középlak már a „felnőtt”-nyaralások nyugalma – Árpád bátyám szerető, s vendégváró Otthona –, hatalmas séták és csodálatos pihenések emléke – s persze fájdalmas eltávozásoké, búcsúzásoké is.

Mostanság Bikalra járok Miklós Öcsémhez – a bikali paphoz. Várom a májusokat s az októbereket, hogy láthassam Őket (ez idő tájt szoktam hazalátogatni) s lássam ezt a kedves, szép fekvésű falut, amely anakronisztikus belenyugvással – beleroskadással őrzi – materiális és szellemi értelemben is – önmaga múltját. Fogó falu: – immáron iskola nélkül – használatlanságukba beleroppanó házakkal és csűrökkel – szép és büszke gótikus templommal – a korhadó kopjafákat őrző temetővel.

Gyermekkorom óta rajzoló – s efféle pályát is szerettem volna választani magamnak – csupán Apám unszolására lettem építészé. Az egyetem elvégzését követő három évtized jócskán átnevelt mérnökké – ám a firkálgatást mégsem hagytam abba. Időm persze alig van az efféle „szórakozásra” – inkább csak az évenkénti egy-két heti szabadság s az utazgatások ideje adja meg nekem a kikapcsolódás illetén örömét: – utacek alatt rögzíteni, „képletezni” önmagam számára a látvány, az élmény reprodukálhatatlan pillanatát. Sok efféle rajzom van Európa különféle tájairól, Görögországból, Olaszországból, a jugoszláv tengerpartról, Franciaországból, Máltáról, Rhodosról – s Erdélyből is: Magyarbikalról leginkább.

Sobasem gondoltam arra, hogy erdélyi – s bikali – képeim, rajzolásim mániám kiélésének egyszerű szerepén túl – súlyosabb, felelősségteljesebb, dokumentatív feladatot is magukra kell vállaljanak. Ha tudom – szebbre, s másra rajzolom őket.

Budapest, 1989. szeptember 26.

Finta József